

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Claudii Fleurii Abbatis Historia Ecclesiastica

Ab anno Christi 1620 usque ad annum 1623

Fleury, Claude

August. Vind. [u.a.], 1777

VD18 90118855

§. 91. Calvinianum Conciliabulum Charentonii celebratum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-67344](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-67344)

Sæc. XVII. A. C. 1623. ex urbe eveherentur, retinuit, donec
 damnum esset refarcitum. Jamjam res
 ad bellum apertum spectare videbatur,
 cum Amalius non sine ingenti Rup-
 pellensium tripudio morbo correptus
 extingueretur, suffecto in ejus locum
 Toirassio: Rex vero perspecta Rupellen-
 sium perfidia arcem nullatenus destrui
 voluit: inde vero his ad omnem sedi-
 tionis innovandæ occasionem intentis
 peropportunos nascebatur belli obten-
 tus. Paulopost Apamienses Calvinistæ,
 etsi Monspeffulanæ paci subscripsissent,
 ac polliciti essent, quod Senatus ex
 Catholicis juxta & Sectariis numero
 æquali posthac constaret, nihilominus
 hanc legem implere negabant, conci-
 tata palam seditione, quæ tamen a
 Regiis sedata est, cautumque, ut post-
 hac primus Consul Catholicus, alter
 Calvinista, & sic deinceps foret.

§. XCI.

*Calvinianum Conciliabulum Charen-
tonii celebratum.*

Serres l. c. *Actes Eccl.* *des Synod.* *Nat. part. 2.* *fol. 236.* *Daniel &* *Ludolph. l. c.* Die decima septima Augusti Ludovi-
 cus Rex edictum promulgari jussit,
 vi cujus Hugonotis inhibitum, ne abs-
 que Regis consensu, ac Regii Ministri
 a Rege deputandi præsentia ullum in
 Gallis conventum celebrarent, aut
 ibi-

ibidem de Regni Gallici rebus agerent. *Sæc. XVII.*
 Horum tamen importunitate contigit, *A. C. 1623.*
 ut accedente Augusto Gallando Regis
 Administro, Charentonii die prima
 Septembris Pseudo - Synodum suam
 numero vigesimam quartam celebra-
 rent, eo confluentibus plusquam quin-
 quaginta Pastoribus. Præprimis igitur
 Joannem Isserotum a Bearnensibus
 Deputatum, absentem licet, increpa-
 bant, eo quod in rebus Calvinianas Fran-
 ciæ Ecclesias spectantibus decidendi jus
 sibi arrogasset: pariter Bearnenses Mi-
 nistros objurgabant, quod sese cetera-
 rum Ecclesiarum disciplinæ subijcere,
 hucusque distulissent. Postea prælege-
 batur Regium demandatæ facultatis
 diploma, in quo Rex die vigesima nona
 Julii Galandum his verbis alloque-
 batur: *Toto hujus conventus tempore sis
 præsens, ac sedulo admodum invigiles, ne
 quidpiam nostro obsequio adversum, aut
 publicæ tranquillitati noxium proponatur,
 sique ibidem aliud, quam quod prætensæ
 reformationis ordinem ac disciplinam con-
 cernit, proponeretur, mox te opponas, Et
 impediās, totamque rei gestæ seriem ad nos
 perscribas, exacte indicans, quæ specialiter
 ibidem agitata fuere.* Perlecto Regii hu-
 jus diplomatis tenore Pastorculi omnis
 Regiæ admonitionis impatientes ex-
 clamabant: *Proh! hac Regis declaratione,
 nostra*

Sæc. XVII. A. C. 1623. *nostra Colloquia & Synodi injuste accusantur, & condemnantur, perinde acsi nos debiti obsequii limites prætergressi fuisset: inde Edictorum beneficium valde imminuitur, & omnia privilegia nobis concessa penitus ferme revocantur: Rex ergo adendum est, ut nostras Ecclesias (quæ tum nonnisi octoginta circiter annorum vitam precario datam habebant) in veteri libertate concessa & hætenus possessa conservaret: interim vero pro singulari sua humanitate, ut obedientiam & fidem erga Regem luculento testarentur signo, Gallando inter Deputatos locum indulgere, perinde acsi ipsis Regia diplomata dijudicandi, in Regisque legatos inquirendi facultas fuisset. His præmissis fidei suæ professionem datis suffragiis comprobarunt, forte, ut omnibus manifestum fieret, hanc fidem nonnisi humana inventionem natam, nonnisi humano suffragio, ope, & industria ad perfectiorem ætatem, & statum promoveri, propagari, ac firmari posse. Postea Pictavienses Deputati proponebant, an illi, qui vel ritu Romano-Catholico matrimonium iniere, vel ita conjungi, filiis suis permiserunt, proin juxta Calvinianam disciplinam ab Ecclesia suspensi fuissent, cognito dein & per pœnitentiam emendato errore a publica hac suspensione absol-*

absolvi possent? respondit Synodus, Sæc. XVII.
 nunquam esse absolvendos, quia hæc A. C. 1623.
 censura, ut in officiis contineantur, op-
 pido necessaria esset, & aliunde hi ad
 se in ejusmodi *peccata* volutandum fa-
 tis propensi, absque hac suspensione
 nunquam satis *scandalum* in Ecclesia
 datum reparare valerent. Eadem Ses-
 sione prælegebatur Genevensium Præ-
 dicantium epistola, in qua Charento-
 nianis significabant, quod quamvis an-
 tea, ut se Bernensium Ecclesiis confor-
 mes redderent, in existimata cæna
 panem non fermentatum adhibuissent,
 nunc vero *ex amicitia* erga Gallos Cal-
 vinistas, ut se illis conformarent, fer-
 mentato & usuali pane uti vellent:
 Dein Tilloitio Sedanensi Ministro ne-
 gotium dabant, ut Albigensium Hi-
 storiam consarcinaret: Discussæ etiam
 fuerunt querelæ, quas varii Pastores
 vel adversus suos socios vel contra
 Synodorum sententias detulerunt, in-
 super Synodus præcepit, ut Pastores
 Brocardum Divionensem Præsidentem, qui
 filiam suam absque mariti consensu
 domi retinebat, omnibus censuris in-
 nodarent, donec eam Marito suo red-
 didisset. Tandem illi, quos ad Regem
 deputaverant, ad Synodum reversi,
 nuntiabant, quod Rex ad porrectas li-
 teras hæc responderit: *Si prætensæ Re-*
forma-

Sæc. XVII. A. C. 1623. *formationis subditi bene egerint, ac in ob-*
sequio & obedientia, quam Deus & natura
ab eis deposcit, perseveraverint, ulterius
edictorum privilegiis frui poterunt: fusius
vero mentem meam vobis Cancellarius meus
explicabit. Hic vero Deputatis hæc ex-
 posuit: „Rex vobis indicari iussit. I. Quod
 „nec Ministros, nec alios *exteros Ec-*
 „clesiis vestris præfici patiat, & hoc
 „ob præcipuas causas, quas vobis ex-
 „plicare haud opus; aliunde vero con-
 „stet, indigenas Regis obsequio magis
 „addictos esse, quam exteros. II. Quod
 „Rex quidem nec vestræ libertati, nec
 „vestræ sectæ, doctrinæ ac disciplinæ
 „quicquam derogatum velit, iniquo ta-
 „men ferat animo, quod Alesianum
 „Conciliabulum vestrum Ministros jure-
 „jurando adegerit, ut doctrinam in ex-
 „tera Regione fabricatam approbarent:
 „scitote igitur, Regem quidem refor-
 „matam sectam protegere, nullatenus
 „autem fidei novæ & alienigenæ Pro-
 „tectorem esse.„ Opponebant tamen
 hi Pastores, quod etiam exteri obe-
 dientiam Regi præstitissent integram,
 & ex Catholicis alienigenæ non pauci
 pinquâ in Galliis possiderent beneficia:
 Doctrinam autem in Dordracensi Con-
 ciliabulo nil novi præter verba habere
 aiebant (quod tamen si verum fuisset,
 injuste Arminianos tam dire vexassent,
 & ce-

& ceteros ad amplexandam hanc doctrinam novissime etiam juramento ad-
 gissent.) His expositis Cancellarius Sæc. XVII.
A. C. 1623.
 Deputatos abire iussit, postea eisdem
 Regis nomine proposuit, quod Rex ex
 Ministris exteros, qui jam in Regno
 essent, toleraret, imposterum vero nul-
 los recipi vellet, ac indignum cense-
 ret, quod Pastores ad aliorum fidem
 se referre, aut exterorum fidem jura-
 mento firmare adigerentur, cum po-
 tius juxta ipsorum principia cuicumque,
 quid vellet credere, liberum esse de-
 beret. Accepto hoc responso Charen-
 tonianæ Synodi Pastores concluserunt,
 Regi supplicandum, ut etiam circa ex-
 teros Ministros plenam eis libertatem
 concedere velit, de cetero autem in
 Dordracenses articulos juramentum
 nihilominus exigendi sint, tale tamen
 verborum artificium adhibaturi, ut nul-
 lam relationem ea ad Dordracense Sym-
 bolum habere videantur: Ita dextere
 illuserunt Regiæ Majestatis decreto.
 Non minus insulsa est relatio, quam hi
 Pastores actis suæ Pseudo-Synodi in-
 feruerunt de Patre Arnulpho Jesuita
 Concionatore Regio; „de hoc refere-
 „bant, quod ante quatuor annos in festo
 „Pentecostes Ambasiæ coram Regia
 „Familia perorans, æthiopem lavare
 „voluerit, dum indelebilem maculam
 a Se-

a Se-

Sæc. XVII., a Societate absterfurus, audacia hifce
 A. C. 1623., Patribus congenita affeveraffet, quod
 „nec Romana Ecclesia, nec Jefuitæ
 „unquam crediderint, aut defende-
 „rint, quod fubditi fub quocunq; ob-
 „tentu contra fuos Principes infurgendi
 „jus habeant, fed econtrario cunctos,
 „qui hanc doctrinam tradunt, aut
 „prædicant, quantum in ipsis effet,
 „damnarint, & ejusmodi rebellionis
 „confiliarios, fautores vel adjuutores
 „execrati fuerint. Tam fincera hujus
 „Jefuitæ declaratione (addebant illi,
 „qui hæc referabant) Rex, omnesque
 „Regii Auditores fummopere contenti
 „erant, ac præcipue Ludovicus Rex
 „palam profeflus eft, fibi Jefuitas plene
 „fatisfeciffe, atque Arnulphum nomine
 „totius Societatis librum Patris Ma-
 „rianæ ex integro damnaffe. Inter-
 „erat huic fermoni Gilbertus Primo-
 „fius Calvinianus Præco, qui in ra-
 „biem actus, ex intimo cordis fui de-
 „plorabat, quod hic Jefuita bona Regis
 „indole cum tanta libertate abuti, fuis-
 „que Auditoribus nimium credulis per-
 „fuas æquivocationes fatis palpabiles
 „non fine applaufu imponere aufus
 „fuiffet. Eapropter Primofius (ita nar-
 „rabant illi) rogabat, ut ex Patre Ar-
 „nulpho fciscitaretur. I. An Jacobita
 „Clemens Henricum III. Regem a Papa
 „ex-

„excommunicatum trucidarit? II. An Sæc. XVII.
 „si Papa Ludovicum XIII. excommu- A. C. 1623.
 „nicaret, regnoque privatum declara-
 „ret, Jesuitæ illum pro Rege haberent?
 „III. An si Regicida, uti Castellius,
 „Barrierus, & Ravallacus, omnes Je-
 „suitarum discipuli, Regis vitæ infi-
 „diaretur, Societas in ejusmodi homi-
 „nem execrationes & anathemata di-
 „cere vellet, tanquam læsæ Majestatis
 „reum, eoquod manum in Christum
 „Domini extendere machinatus fuisset?
 Ad hæcæ interrogationes Jesuitam ob-
 mutuisse referunt hi Prædicantes; ast
 hoc nequidem Judæus Apela crede-
 „ret: verum, prosequuntur hi blatero-
 „nes, quamvis Jesuita hisce Gilberti
 „argumentis respondere haud posset,
 „vindictam tamen exerrere haud ob-
 „litus est; quippe sua auctoritate effe-
 „cit, ut Burdegalensis Senatus pro-
 „mulgato edicto decerneret, ne quis
 „extra Franciam natus Calvinianum
 „Præconem agere posset: unde vi hu-
 „jus edicti (ut falso ajebant) Primo-
 „sius e Galliis emigrare, atque in An-
 „gliam secedere coactus est,“ ex his
 elucet, quod sanctæ hujus Synodi
 indignatio contra Arnulphum exinde
 orta fuerit. Postquam autem mi-
 sero hoc solatio dolorem suum tantisper
 lenierant, Regis edictum prælegebant,
Hist. Eccles. Tom. LVII. Y y vi

Sæc. XVII. vi cuius Pastores ad politicos conven-
 A. C. 1623. tus Deputari inhibitum, necnon Pri-
 mosius & Cameronus Pastorculi a Mi-
 nisterio, & Cathedra Scholastica, non
 ideo quod exteri essent, sed ob speciales
 rationes Regni bonum concernentes
 exclusi sunt, & quamvis Calvinistæ
 iterato horum exilium e Regno præ-
 pedire conati fuerint, Rex tamen om-
 nino iussit, ut ambo quantocius e
 Francia emigrarent unacum Petro Mo-
 linæo vaserrimo Calvinianæ sectæ Mi-
 nistro, qui (ut speciosi hi Patres Cha-
 rentoniani referunt) ea ex causâ Lu-
 dovici Regis indignationem incurrit,
 eoquod Rege per Richelium Cardina-
 lem ad evertendas Hugonotarum Ec-
 clesias concitato ipse datis ad Jacobum I.
 literis, hujus Regis, in quem tanquam
 omnium in Europa Protestantium Ec-
 clesiarum Protectorem cunctarum quo-
 que Reformatarum in Francia Eccle-
 siarum oculi essent conversi, opem ad-
 versus Franciæ Regem implorasset, hæ-
 vero Molinæi literæ per Bughingha-
 mum ad Ludovicum Regem fuissent
 transmissæ; præceperat Rex quidem
 hunc belli incentorem mox in carceres
 conjici: cum autem hæc iussâ nec adeo
 exacte, nec tam secreto executioni
 darentur, Molinæus de periculo per a-
 micos edoctus, tunc non minus feliciter,
 ac

ac olim Parisinæ cædi per ancillam ad-
 monitus, promeritis pœnis celeri fuga, Sæc. XVII.
A. C. 1623.
 promptoque pedum studio, sese sub-
 traxit: His peractis adulterina hæc
 Synodus declarabat, quod Arminiani
 censuris Ecclesiæ perstringantur, & si
 intra trimestre errores suos non ejura-
 verint, a communione Ecclesiarum re-
 scissi ad cœnam pro manducando pane,
 & bibendo vino non admittantur. Ne
 autem, inquiebant ipsi, *veritas, quam*
 (non utique a Christo Domino ejusque
 Ecclesia) *a nostris pice memoris Docto-*
ribus edocti sumus, falsificetur, omnes
 Theologorum libros, priusquam prælo
 committantur, rigide examinari præ-
 ceperunt. Statuerunt insuper, quod
 Cathedræ Professorum linguæ græcæ,
cum exiguae sint utilitatis, supprimeren-
 tur: postea pro alendis Ministellis di-
 stribuerunt ducenties viginti quinque
 librarum millia, quæ Rex pro sequenti
 anno gratiose ejs concesserat: tam pin-
 gue autem donum qua animi gratitu-
 dine compensarint, seditiosi eorum
 motus testantur: si autem tanta pe-
 cuniarum vis, quæ annue in hosce Præ-
 cones profundebatur, integris Reli-
 giosorum societatibus daretur, nonne
 Calvinistæ mox editis libellis procla-
 marent, Religiosos statui esse pernicio-
 sos? Denique quatuor Pastores, eo-
quod

Sæc. XVII. quod Calvinii errores ejurassent, tanquam *Apostatas* damnarunt. A. C. 1623. Bassatum vero ob Arianismum, atque alios sex Pastorcules propter adulteria, & nonnullos propter alia crimina quamplurima exauctorarunt. Postremo de Gomaristarum articulis quatuor in Dordracensi conciliabulo definitis juxta ejusmodi formam, quæ nullam relationem cum forma in præfato Concilio usitatam habere videretur, agebant.

§. XCII.

Conspiratio in Mauritium Arasfionensem Principem a Calvinianis Prædicantibus conflata.

Jæger. Hist. Eccl. l. 3. cap. 5. *Newill. Hist. d' Holl. t. 1. p. 246. l. 5. cap. 1.* *Meteran. l. c. p. 414.* *Ludolph. theatr. Orb. cap. 4.* Cum inter crebras Arminianorum vexationes Barnesfeldianæ cædis memoria senescere videretur, in ejusdem filii dolor crescere, & innoxium Parentis sui sanguinem vindicandi libido acrius eos stimulare cæpit: obversabatur semper eorum animis tristis recordatio iniquitatis, qua Mauritius privato ex odio ac invidia Virum optime meritum propudioso mortis supplicio affici, pluresque eidem sanguine junctos suis officiis, honoribus & libertate privari curabat: inde Guilielmus & Reinerius ambo Barnesfeldii Filii velut in recenti Patris funere semper aut lacrimas fundere, aut